

**POSLEDICE ORGANIZOVANOG KRIMINALA I TERORIZMA PO
BEZBEDNOST BOSNE I HERCEGOVINE**

dr Goran Amidžić

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, Uprava policije
e-mail: goran.amidzic@mup.vladars.net

Milan Salamadija, ma

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, Uprava policije
e-mail: milan.salamadija@mup.vladars.net

Apstrakt: Organizovane kriminalne grupe i terorističke organizacije svojim delovanjem prouzrokuju ozbiljne posledice po bezbednost države i njenih građana. Organizovani kriminal je posebno destruktivan po ekonomsko-finansijsku bezbednost države i društva. S druge strane, terorizam predstavlja sve ozbiljniju pretnju čoveku, životnoj sredini, pravnoj državi, demokratiji, vladavini prava, međunarodnom miru i stabilnosti. Dakle, organizovani kriminal i terorizam predstavljaju karakteristične pretnje za ekonomsku i socijalnu stabilnost i bezbednost jedne države. U Bosni i Hercegovini organizovani kriminal i terorizam su istovremeno bezbednosni izazov, rizik i pretnja, jer ih karakteriše lakoća prilagođavanja društveno-ekonomskim i političkim uslovima, a posebno uslovima zemalja u tranziciji kakva je i Bosna i Hercegovina. Takođe, u poslednje vreme, potencijalna bezbednosna pretnja po Bosnu i Hercegovinu je i veliki priliv migranata, a za šta su zainteresovane i kriminalne i terorističke organizacije. S tim u vezi, u ovom radu biće reči o posledicama organizovanog kriminala i terorizma po bezbednost Bosne i Hercegovine, kao i o njihovoj povezanosti i prilagođavanju društvenim prilikama u zemlji.

Кljučne reči: organizovani kriminal, terorizam, bezbednost, migranti, bezbednosne pretnje, posledice.

UVOD

U poslednje vreme, izražena je veza između terorizma i organizovanog kriminala, koja dobija značajnu naučnu pažnju i često se prikazuje kao nova i povećana pretnja bezbednosti. Novonastale okolnosti, kao i svakodnevni primeri delovanja organizovanih kriminalnih i terorističkih grupa i pojedinaca, počeli su da usađuju strah da veza organizovanog kriminala i terorizma može prerasti u ozbiljnu i realnu pretnju bezbednosti svake države, pa i Bosne i Hercegovine. Opasnost od ovih pretnji je realna, jer nedvosmisleno postoji veliki broj aktivnosti u koje istovremeno mogu biti uključene organizovane kriminalne i terorističke grupe. Postoje, takođe, neke sličnosti u korišćenju određenih metoda, što asocira na mogućnost novih načina saradnje između ove dve grupe, pri čemu je isključena mogućnost da ove grupe nestanu.¹

Bosna i Hercegovina je preduzela čitav niz aktivnosti u cilju zaštite od terorizma i organizovanog kriminala, ali su evidentni određeni problemi u ostvarivanju tog cilja. Tome je doprinela i njihova neadekvatna infrastruktura (institucionalna i zakonodavna) za suprotstavljanje terorizmu i organizovanom kriminalu. Naime, institucije na državnom nivou ne uspevaju da obezbede bolju i kvalitetniju koordinaciju i saradnju po pitanju borbe protiv terorizma i organizovanog kriminala. Istovremeno, postojeća zakonska rešenja nisu u potpunosti našla svoju praktičnu primenu ili pak nisu na nivou međunarodno prihvaćenih standarda borbe protiv terorizma i organizovanog kriminala.

Mnogi indikatori ukazuju na opasnost od terorizma i organizovanog kriminala po Bosnu i Hercegovinu. Određena bezbednosna saznanja ukazuju na to da je ilegalna trgovina oružjem raširena pojava koja direktno utiče na opšte stanje bezbednosti. Pored toga, ne samo da se u zemlji nalazi određeni broj lica, bezbednosno interesantnih sa aspekta terorističkog i kriminalnog delovanja, nego je i evidentan broj njihovih kontakata sa stranim državljanima u inostranstvu iz jednakog miljea. Takođe, na području Bosne i Hercegovine zabeleženo je kretanje i boravak stranaca, koji su i ranije boravili na tom području kao učesnici rata, a što se dovodi u vezu sa pojedinim terorističkim i kriminalnim organizacijama.

Dakle, može se konstatovati tendencija učvršćivanja veza terorizma i organizovanog kriminala, koja će biti nastavljena i u budućnosti, kako u svetu, tako i na prostorima Bosne i Hercegovine. Udruživanje organizovanog kriminala i terorizma ogleda se u duboko i trajno uspostavljenim vezama. Visoko korumpirana društva daju malo prilika za zakonitu društvenu reakciju usmerenu prema ovim pojavama, a visok stepen korupcije je sredstvo

---

¹ G. Amidžić, M. Salamadija, Integration of organized crime and terrorism, objavljeno u: *Macedonia and the Balkans, a hundred years after the World War I – Security and euroatlantic integrations*, Faculty of Security – Skopje, Ohrid, 2014, str. 417.

zastrašivanja privrednom rastu i ulaganju. Tome doprinose i ekonomska i politička stanja koja daju povoda ovim oblicima kriminala i oblicima ugrožavanja bezbednosti moderne države.²

POSLEDICE ORGANIZOVANOG KRIMINALA PO BEZBEDNOST BOSNE I HERCEGOVINE

Organizovani kriminal je sve ozbiljnija pretnja pravnoj državi, demokratiji, vladavini prava, međunarodnom miru i stabilnosti. Na unutrašnjem planu države, efekti organizovanog kriminala su izuzetno složeni, latentni i neretko predstavljaju strategijski rizik **po bezbednost države i građana usled:**

- destabilizacije ekonomije i legalnih tržišta, **jer ilegalna tržišta remete odnose „ponude i tražnje“ robe i usluga (koji su „oslobodeni poreza“);**
- ugrožavanja funkcionalnosti određenih državnih resora, jer je umrežavanje postojećih i formiranje novih kriminalnih organizacija i tržišta štetno po određene nacionalne funkcije, pre svega, po ekonomsku, socijalnu, zdravstvenu, obrazovnu...;
- umrežavanja organizovanog i drugih vidova kriminala. Najopasnija je, svakako, veza sa političkim kriminalom kroz finansiranje terorističkih grupa, oružanih pobuna, subverzivne delatnosti, destruktivne psihološko-propagandne delatnosti itd;
- infiltracije organizovanog kriminala u politički sistem zemlje, što urušava demokratske institucije i vladavinu prava, a kod građana izaziva nepoverenje u vlast;
- ekonomske destabilizacije države zbog utaje poreza i pranja novca, čime se podrivaju ekonomska i finansijska, a indirektno i nacionalna bezbednost;
- skromnijeg priliva sredstava u budžet država kao posledice utaje poreza, čime se osiromašuju socijalni, zdravstveni i penzioni fondovi, ali i **budžeti službi bezbednosti;**
- demografske destabilizacije države, usled degradacije životne sredine i narušavanja ekonomske i socijalne bezbednosti porodice;
- povećanja rasizma i ksenofobije, jer prisustvo ilegalnih migranata, stranih žrtava trgovine ljudima i pripadnika stranih kriminalnih organizacija stvara nove i razvija postojeće nacionalističke i rasističke struje koje mogu da rezultiraju nasilničkim i političkim kriminalom;

---

² G. Amidžić, *Povezanost organizovanog kriminala i terorizma kao pretnja bezbednosti Bosne i Hercegovine, monografija*, Banja Luka, 2017, str. 165-166.

- povećanja korupcije u javnom sektoru, naročito radi kontrolisanja političkih odlučilaca i umanjivanja sposobnosti krivičnogpravnog sistema;
- destabilizacije sektora unutrašnjeg ekonomskog investiranja. Nedostatak pravne bezbednosti i razvijeni organizovani kriminal glavni su razlozi obeshrabrivanja stranih investitora da ulažu sredstva u nacionalnu ekonomiju;
- potrebe za velikim budžetskim izdvajanjima radi efikasnije socijalne kontrole organizovanog kriminala. Složene akcije na preventivnom, represivnom planu i planu zaštite i pomoći žrtvama od strane vladinog i nevladinog sektora zahtevaju velika budžetska izdvajanja;
- destabilizacije porodice kao osnovne jedinice društva. Slabljenje moći države u njenom ekonomskom, obrazovnom i socijalnom sektoru direktno se odražava na sposobnost građana da zadovolje svoje svakodnevne lične i porodične potrebe, što podriva institucije braka i porodice;
- porasta kršenja ljudskih sloboda i prava, što uslovljavaju navedene posledice;
- neefikasnog funkcionisanja međunarodnih tela i institucija u zemlji – više puta je dokazano da pripadnici određenih međunarodnih organizacija i tela nadležnih za rešavanje unutrašnjih konflikata tesno saraduju sa organizovanim kriminalom, što dovodi u pitanje njihovu efikasnost i svrsishodnost i drugo.³

Za razliku od nekadašnjeg organizovanog kriminala čiji je primarni motiv bio sticanje profita, današnji kriminalci imaju i druge aspiracije. Finansijska moć i pozicije u političkom, privrednom i lokalnom sektoru koriste se za vaninstitucionalne, vanpravne, neetičke i druge uticaje na državu, odnosno, za uzimanje položaja u društvu koji se ne mogu steći učestvovanjem u regularnim demokratskim procesima. Nova „negativna energija“ organizovanog kriminala ugrožava bezbednost mnogih zemalja, pa i Bosne i Hercegovine.

Posledice organizovanog kriminala ispoljavaju se kroz vezu organizovanog kriminala sa političkom i ekonomskom elitom, ali i sa novim centrima finansijske moći (tzv. *tajkuni*), odnosno, sa izvesnim oblicima političkog, ekonomskog i ekološkog kriminala. Reč je o predstavnicima državnih organa vlasti na svim nivoima (iz vlade, ministarstava, policije, sudstva, tužilaštva, privrednih struktura), koji za protivusluge i novac pomažu kriminalnim grupama. Njihovi pripadnici su zaštićeni od državne represije i

³ S. Mijalković, Organizovani kriminal kao pretnja nacionalnoj bezbednosti, *Bezbednost*, br. 1-2, Beograd, 2009, str. 119–132.

to izbegavanjem krivičnog gonjenja, izricanjem oslobađajućih, uslovnih ili minimalnih presuda i skraćivanjem kazni zatvora. Najopasniji su slučajevi kriminalizacije pojedinih, pa i većine članova vlade (tzv. *državni kriminal*).⁴

Posebno zabrinjava infiltracija organizovanog kriminala u (međunarodne) nevladine organizacije i zloupotreba njihovih finansijskih sredstava za ilegalne, ali i legalne delatnosti, pre svega, kroz razne tendere. Uočljiva je i veza kriminalnih grupa sa bivšim i aktuelnim pripadnicima, pa i rukovodiocima državnih snaga bezbednosti. To se odnosi i na našu zemlju: znanja i veštine koje su stekli na obuci i u oružanim konfliktima širom bivše SFRJ, i posedovanje najsavremenije opreme i oružja omogućili su im sticanje izvesnog „rejtinga“ u kriminalnom miljeu, koji su vešto „unovčili“. Usluge su različite, od pružanja fizičkog obezbeđenja, „sprovođenja“ kroz policijske racije i kontrole, transportovanja predmeta krivičnih dela, preko „sabotiranja“ istraga i krivičnih postupaka, do neutralisanja opasnosti i konkurencije hapšenjem, ubistvima itd.⁵

Delovanje organizovanog kriminala je u poslednje vreme sve destruktivnije po životnu sredinu. Krijumčarenje hemijskog ili drugog opasnog materijala i otpada, bioloških agenasa, nafte i njihovo skladištenje na nedozvoljenim mestima ili na nedozvoljen način ozbiljan su vid ekološkog kriminala.

Dok se organizovani kriminal krajem prošlog veka razvijao i internacionalizovao, sistemi bezbednosti mnogih zemalja, kao i Bosne i Hercegovine, nisu bili sposobni da mu na pravi način odgovore. Kao i u većini bivših zemalja realsocijalizma, i organi formalne socijalne kontrole naše zemlje nisu bili organizaciono i funkcionalno spremni da blagovremeno i adekvatno reaguju. Razlog tome je i taj što je u socijalističkim zemljama, tradicionalno, negirano postojanje organizovanog kriminala, uz obrazloženje da je on produkt kapitalističkih društava.⁶

Dakle, može se zaključiti da je organizovani kriminal posebno destruktivan po ekonomsko-finansijsku bezbednost države i društva. Privredni i budžetski sistem trpe ogromnu štetu zbog sive ekonomije, pranja novca i utaje poreza, što ugrožava nacionalnu bezbednost Bosne i Hercegovine, stvaranjem socijalne napetosti, nezadovoljstva, političke nestabilnosti, budžetskog deficita. Privilegovanjem položaja kriminalnih grupa u privatizaciji privrednih subjekata ugrožavaju se i ekonomska i socijalna bezbednost zaposlenih i njihovih porodica. Ilegalni kapital u Bosni i Hercegovini omogućuje organizovanom kriminalu da sprečava tranziciju ka demokratiji, ograničava lična prava i slobode, onemogućuje ekonomiju otvorenog tržišta i legalne

4 S. Mijalković, *Nacionalna bezbednost*, Beograd, 2009, str. 225.

5 *Isto*, str. 226.

6 G. Amidžić, nav. delo, str. 102–103.

strane investicije, ograničavaju slobodne izbore i slobodu štampe te prete finansijskoj bezbednosti zemlje.

POSLEDICE TERORIZMA PO BEZBEDNOST BOSNE I HERCEGOVINE

Negativni efekti terorizma manifestuju se kroz najmanje tri dimenzije državnog i društvenog života: ljudsku, ekonomsku i bezbednosnu (u užem smislu): *ljudska dimenzija* se odnosi na kršenje ljudskih prava mnogih direktnih i indirektnih žrtava terorizma. Problem je tim veći što mnoge države još uvek nisu koncipirale posebne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, odnosno, za zaštitu ljudskih prava potencijalnih i aktuelnih žrtava, što najčešće uslovljava njihovu viktimizaciju; *ekonomska dimenzija* se odnosi na efekte terorizma koji dodatno produbljuju nepovoljne činioce ekonomske tranzicije koji su, između ostalog, jedan od uzroka i uslova njegovog nastanka i *bezbednosna dimenzija*, koja se tiče ugrožavanja nacionalne bezbednosti usporavanjem procesa demokratizacije tzv. „tranzicijskih društava“, podrivanjem demokratskih institucija i vladavine prava, i stvaranjem brojnih socio-ekonomskih problema. Slabe i korumpirane državne institucije i neadekvatna legislativa onemogućuju uspešno suprotstavljanje ovom problemu, što iznutra i spolja ugrožava nacionalnu bezbednost.⁷

Na spoljnopolitičkom planu, terorizam može indirektno da podstakne dezintegraciju, onemogućavanje ili otežavanje integracije države u određene međunarodne institucije i organizacije, uvođenje određenih oblika sankcija, intervencije međunarodne zajednice ili velikih sila kojima se ugrožava integritet zemlje kao i osudu međunarodne zajednice zbog toga što je vlada nesposobna da mu se suprotstavi, ne želi to da učini ili ga podržava. Posledice po nacionalnu bezbednost istovetne su posledicama političkih i ekonomskih pritisaka.

Na unutrašnjem planu države, efekti terorizma su izuzetno složeni, latentni i neretko predstavljaju strategijski rizik po bezbednost države i građana usled:

- ugrožavanja života ljudi;
- ugrožavanja zdravstvene bezbednosti ljudi;
- ugrožavanja životne sredine, biljnog i životinjskog sveta;
- destabilizacije ekonomije i ekonomskog investiranja;
- ugrožavanja energetske bezbednosti zemlje;
- ugrožavanja socijalne bezbednosti;

⁷ G. Amidžić, M. Salamadija, Terorizam kao pretnja Bosni i Hercegovini, objavljeno u: *Nasilje u Srbiji, uzroci, oblici, posledice i društvene reakcije*, Kriminološko-policijska akademija i Fondacija Hans Zajdel, Beograd, 2014, str. 67.

- ugrožavanja finansijske stabilnosti države;
- demografske destabilizacije države;
- povećanja nacionalnog i verskog nacionalizma i tenzija;
- ekspanzije tzv. medijskog kriminala;
- umrežavanja terorizma i drugih vidova kriminala;
- povećanja korupcije u javnom sektoru;
- ugrožavanja funkcionalnosti pojedinih državnih resora;
- stvaranja nepoverenja građana u državu i državne organe;
- stvaranja nepoverenja građana i države u međunarodne organe i institucije;
- urušavanja međunarodnih odnosa i imidža (ugleda) zemlje.⁸

Zbog činjenice da su u poslednje vreme u velikim terorističkim napadima (Njujork, Vašington, Madrid, London, Čečenija i dr) utvrđene određene veze pojedinaca izvršilaca ili onih koji su pripremali napad sa Bosnom i Hercegovinom, država i njeni građani u međunarodnim odnosima trpe ogromne posledice, prvenstveno sledeće:

- vidno narušen međunarodnopravni ugled Bosne i Hercegovine;
- za putovanja u većinu zemalja potrebna je viza koju građani veoma teško dobijaju;
  - zemlju zaobilazi svetski kapital;
  - turisti, sportisti i svetski putnici zaobilaze zemlju;
  - zaoštavanje međunarodnih i međuverskih odnosa u zemlji;
  - pojedinačne žrtve.

Takođe, potrebno je istaći da u Federaciji Bosne i Hercegovine egzistiraju dve vrste ekstremista i terorista:

- stranci-mudžahedini koji su ostali posle rata, imaju lična dokumenta, državljanstvo i pasoš Bosne i Hercegovine, povremeno ili stalno borave uglavnom na prostoru srednje Bosne i žive u mestima odakle su izbegli Srbi. Oni su tvrdo jezgro islamskog fundamentalizma, ekstremizma i terorizma u Federaciji Bosne i Hercegovine. Nesporno je da održavaju stalno ili povremeno veze sa međunarodnim terorističkim organizacijama.

- domaći ekstremisti i teroristi koji su školovani u islamskim zemljama ili obučavani u kampovima za obuku u Federaciji Bosne i Hercegovine.⁹

S manjom ili većom verovatnoćom ispoljavanja i prepoznavanja, moguća je i zloupotreba novih tehnologija i naučnih dostignuća u oblasti informatike, genetskog inženjeringa, medicine, meteorologije i drugih naučnih oblasti, što može da uslovi pojavu pojedinih, za naše područje novih oblika tzv. kiberterorizma, bioterorizma, hemijskog i ekološkog terorizma.

8 R. Milašinović, S. Mijalković, Terorizam kao savremena bezbednosna pretnja, objavljeno u: *Suprotstavljanje terorizmu-međunarodni standardi i pravna regulativa*, Visoka škola unutrašnjih poslova, Kozara, 2011, str. 8-10.

9 S. Radulj, *Teroristička mreža u Bosni i Hercegovini*, Beograd, 2007, str.133.

UKLJUČENOST ORGANIZOVANIH KRIMINALNIH I TERORISTIČKIH GRUPA U KRIJUMČARENJE MIGRANTIMA

Savremene migracije nisu više samo prosto unutrašnje ili međunarodno kretanje stanovništva iz egzistencijalnih razloga (ekonomski migranti, izbeglice iz konfliktnih zona, politički progonjeni azilanti i ekološki migranti). Danas je to globalni problem, koji je često povezan sa organizovanim kriminalom i terorizmom, što svakako ima brojne bezbednosne implikacije po savremeno društvo, državu i međunarodnu zajednicu. Ukoliko se u obzir uzme i to da savremene migracije poprimaju obeležja globalnosti, organizovanosti i masovnosti, jasno je da su rizici i posledice po ljudsku, nacionalnu i međunarodnu bezbednost višestruko uvećani.¹⁰

U pogledu krijumčarenja ljudi, Bosna i Hercegovina se smatra tranzitnom zemljom kroz koju se ilegalno transportuju državljani drugih zemalja ka zemljama Zapadne Evrope. Tržište za krijumčarenje ljudi ima prilično jednostavnu strukturu i čini se da se uglavnom oslanja na tesnu saradnju organizovanih kriminalnih grupa iz različitih zemalja u regionu. Trenutna situacija u Bosni i Hercegovini veoma je pogodna za krijumčarenje ljudi. Glavne rute vezane za ilegalnu imigraciju idu preko zemalja Istočne Evrope (Rumunije, Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije) prema zemljama Zapadne Evrope. Teritorija Bosne i Hercegovine koristi se za ilegalne migracije državljana zemalja Istočne Evrope (Rumunija, Bugarska, Rusija, Ukrajina, Moldavija i dr), zemalja Bliskog i Srednjeg istoka (Irak, Iran, Sirija, Palestina), zemalja Dalekog istoka (poglavito Kina) i zemalja Afrike (Alžir, Tunis i dr). Posebnu kategoriju predstavljaju Kurdi iz Turske, Pakistana, Indije i Jermeni iz Turske i novoformiranih država bivšeg SSSR-a, kojima je prostor Bosne i Hercegovine tranzitni prostor za odlazak u zemlje Zapadne Evrope i prekookeanske zemlje. Što se tiče vodene granice, najugroženiji putevi su na rijeci Drini, između Bosne i Hercegovine i Srbije, na rijeci Savi, između Bosne i Hercegovine i Hrvatske, i na rijeci Uni, između Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Pored ovih navedenih pravaca, jedna od ruta koja je u poslednje vreme izražena je ona iz luke Bar u Crnoj Gori, preko Trebinja u Bosni i Hercegovinu prema Hrvatskoj.¹¹

Krijumčarenje migranata predstavlja poseban društveni problem Bosne i Hercegovine, koji se ispoljava i kroz sve veće povezivanje sa terorističkim i kriminalnim delatnostima. Ovaj problem je povezan sa migracijama, zapravo predstavlja vid ilegalnih migracija.

10 S. Mijalković, I. Petrović, Bezbednosni rizici savremenih migracija, *Nauka, bezbednost, policija - Žurnal za kriminalistiku i pravo*, br. 2, Beograd, 2016, str. 1.

11 G. Amidžić, nav. delo, str. 62–63.

Problem masovnih migracija pokrenut je 2015. godine, ali u Bosni i Hercegovini nije bila izražena problematika masovnijeg priliva migranata sve do druge polovine 2017. godine.

Pred kraj 2017. godine, na području Republike Srpske i Bosne i Hercegovine evidentiran je povećan priliv migranata iz Republike Srbije i Crne Gore. Priliv migranata se nije odvijao kako je to bilo u prethodnom periodu u susednim zemljama, kada su dolazili u velikim grupama od po par stotina, pa i hiljada, nego su to bile manje grupe od tri do četiri migranta, pa do najviše par desetina. U toku 2017. godine, pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske zatekli su i nadležnim institucijama predali 205 migranata.

Početakom 2018. godine, evidentirano je naglo povećanje priliva migranata u Republiku Srpsku i Bosnu i Hercegovinu, a u mesecu maju, došlo je do eskalacije priliva. Do polovine maja 2018. godine, pripadnici MUP-a Republike Srpske zatekli su i nadležnim institucijama predali 625 migranata.

Prema poslednjim informacijama, u Bosni i Hercegovini trenutno se nalazi više od 3000 migranata. Od navedenog broja, samo oko 10% njih podnese zvaničan zahtev za dobijanje azila, dok najveći dio uglavnom nastavlja svoje kretanje prema Bihaću i Velikoj Kladaši, pokušavajući da uđu u Republiku Hrvatsku i dalje nastave prema drugim zemljama EU.

Sa bezbednosnog aspekta, Bosna i Hercegovina, odnosno, Služba za poslove sa strancima BiH, prilikom evidentiranja migranata, ima veliki problem iz razloga što se značajan broj migranata pronalazi bez identifikacionog dokumenta te se evidentiranje vrši prema ličnoj izjavi migranta. Pored navedenog, migranti se fotografišu i daktiloskopiraju (uzimanje otisaka), međutim, problem je u tome što Služba za poslove sa strancima BiH poseduje svoju internu bazu podataka, pa nisu u mogućnosti da izvrše detaljniju proveru da li se eventualno među migrantima nalaze i neki od evidentiranih pripadnika ISIL-a ili neke druge terorističke organizacije. Služba za poslove sa strancima BiH, po proceni se obraća drugim policijskim agencijama i ministarstvima u BiH, radi vršenja bezbednosnih provera za migrante, međutim, tu nastaje problem, jer se migranti za vreme vršenja provera ne mogu zadržati i uglavnom su nedostupni nakon izvršenih provera. Takođe, u poslednje vreme, migranti se sve češće predstavljaju kao Sirijci, iako to nisu, iz razloga što na taj način lakše dolaze do registracije i prihvata u Bosnu i Hercegovinu.

Takođe, evidentirano je da pojedini migranti na području Federacije Bosne i Hercegovine ispoljavaju nasilničko ponašanje, narušavaju javni red i mir u većem obimu, vrše krađe i teške krađe te krivična dela iz oblasti seksualnih delikata, kao i druga asocijalna ponašanja. Na području Republike Srpske nisu evidentirana krivična dela, kao ni vršenje prekršaja od strane migranata, dok je u graničnom pojasu zabeleženo par slučajeva korištenja

starih objekata u seoskim sredinama u kojima se ne zadržavaju duži period, već ih koriste za prenočište.

Sa stanovišta borbe protiv terorizma, aktuelna migrantska kriza u Bosni i Hercegovini predstavlja veliki bezbjednosni izazov, jer je, zbog poraza takozvane Islamske države u Siriji i Iraku, velika verovatnoća da se među migrantima kriju i borci ISIL-a ili nekih drugih terorističkih organizacija, a naročito zbog činjenice da lica koja se predstavljaju kao migranti, nemaju lična identifikaciona dokumenta te daju lažne podatke o sebi i svom poreklu, tako da je utvrđivanje identiteta tih lica veoma teško.

Evedentirani pravci ulaska migranata u Republiku Srpsku iz Republike Srbije su preko Starog železničkog mosta u naselju Karakaj - Grad Zvornik, jedan broj prelazi čamcima preko zvorničkog jezera te preko novoizgrađenog mosta Bratoljub, između opština Ljubovija i Bratunac. Takođe, veliki broj migranata alternativnim putevima dolazi iz pravca Priboja prema mestu Rudo u blizini graničnog prelaza, dok je druga ruta kretanja iz pravca Užica prema Višegradu. Uočeno je da veliki broj migranata pristiže iz Crne Gore pravcem Pljevlja-Čajniče, gde dolazi na granični prelaz Metaljka. Na području Policijske uprave Foča, kretanje migranata se odvija alternativnim putnim pravcem Vitine-Šula.¹²

ZAKLJUČAK

Očigledno je da je Bosna i Hercegovina već duže vreme kontinuirano suočena sa problemima organizovanog kriminala i terorizma. Problem organizovanog kriminala je zastupljen širom Bosne i Hercegovine. Teritorija Federacije Bosne i Hercegovine, a naročito okolina Zenice, Travnika, Viteza, Gornje Maoče i Turbe nesporno su „neuralgične tačke“ po pitanju moguće eskalacije terorizma. Najopasnija je svakako sprega organizovanog kriminala i terorizma na području Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno, stvaranje nove dimenzije ugrožavanja nacionalne i regionalne bezbednosti očiglednom transformacijom jedne bezbednosne pretnje u drugu.

Uzimajući u obzir geostrateški položaj Bosne i Hercegovine, kao zemlje smeštene u Jugoistočnoj Evropi, i skoriju ratnu stvarnost koja ju je zadesila, kao i velike migracije stanovništva iz Bosne i Hercegovine i u nju, dolazimo do zaključka da je opasnost od umrežavanja organizovanog kriminala i terorizma u ovoj državi na neki način opravdana.

Dakle, sam položaj Bosne i Hercegovine, s njenom istorijom, regionalnom pripadnošću i njenim integracijskim nastojanjem i perspektivama, otkriva i njene slabosti. Bosna i Hercegovina s granicom dužine 1.551 km te zbog konfiguracije terena, kao i velikog broja potencijalnih ilegalnih prelaza,

¹² Podaci Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, maj 2018. godine.

predstavlja problem u smislu migracije preko Bosne i Hercegovine upravo iz pravaca i regiona koji su ranije navedeni kao nestabilno okruženje Bosne i Hercegovine.

Takođe, činjenica je da postoje dobro organizovane kriminalne grupe, ali i terorističke organizacije koje deluju izvan granica Bosne i Hercegovine, a koje za određenu sumu novca ili zbog ostvarivanja svojih ciljeva omogućavaju da se ilegalno pređe granica Bosne i Hercegovine, kao i granice mnogih evropskih zemalja.

Naime, postojeća infrastruktura za praćenje i suzbijanje ove problematike nije najbolje razvijena i njeni kapaciteti nisu na pravi način iskorišteni. Sagledavajući sve ove nedostatke, Bosna i Hercegovina je primorana adekvatno delovati i usmeriti se na preventivno delovanje kroz svoje institucije zakonodavne i izvršne vlasti.

Da bi Bosna i Hercegovina imala kontrolu i upravljala situacijom prilikom dolaska migranata na njenu teritoriju, potrebno je da institucije na nivou Bosne i Hercegovine ozbiljnije pristupe rešavanju ovog problema. Takođe, potrebna je pomoć i međunarodne zajednice, jer sama Bosna i Hercegovina nije sposobna da se na adekvatan način suprotstavi velikom prilivu migranata. To potvrđuje i činjenica da trenutna situacija, kada je u pitanju ilegalni ulazak stranih državljana i njihovo nekontrolisano kretanje, nije pod kontrolom.

LITERATURA

1. G. Amidžić, *Povezanost organizovanog kriminala i terorizma kao pretnja bezbednosti Bosne i Hercegovine, monografija*, Banja Luka, 2017.
2. G. Amidžić, M. Salamadija, Terorizam kao pretnja Bosni i Hercegovini, objavljeno u: *Nasilje u Srbiji, uzroci, oblici, posledice i društvene reakcije*, Kriminalističko-policijska akademija i Fondacija Hans Zajdel, Beograd, 2014.
3. G. Amidžić, M. Salamadija, Integration of organized crime and terrorism, objavljeno u: *Macedonia and the Balkans, a hundred years after the World War I – Security and euroatlantic integrations*, Faculty of Security – Skopje, Ohrid, 2014.
4. R. Milašinović, S. Mijalković, Terorizam kao savremena bezbednosna pretnja, objavljeno u: *Suprotstavljanje terorizmu-međunarodni standardi i pravna regulativa*, Visoka škola unutrašnjih poslova, Kozara, 2011.

5. S. Mijalković, I. Petrović, *Bezbednosni rizici savremenih migracija, Nauka, bezbednost, policija - Žurnal za kriminalistiku i pravo*, br. 2, Beograd, 2016.
6. S. Mijalković, *Nacionalna bezbednost*, Beograd, 2009.
7. S. Mijalković, *Organizovani kriminal kao pretnja nacionalnoj bezbednosti, Bezbednost*, br. 1-2, Beograd, 2009.
8. S. Radulj, *Teroristička mreža u Bosni i Hercegovini*, Beograd, 2007.
9. Podaci Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, maj 2018. godine.

CONSEQUENCES OF ORGANIZED CRIME AND TERRORISM TO SECURITY IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Goran Amidžić, PhD

*Ministry of Interior of the Republic of Srpska,
Uniformed Police Administration
e-mail: goran.amidzic@mup.vladars.net*

Milan Salamadija, MA

*Ministry of Interior of the Republic of Srpska,
Uniformed Police Administration
e-mail: milan.salamadija@mup.vladars.net*

Abstract: Actions of organized criminal groups and terrorist organizations have serious consequences to security of the state and its citizens. Organised crime is particularly destructive to the economic and financial security of the state and society. On the other hand, terrorism represents more and more a serious threat to people, environment, legal state, democracy, rule of law, international peace and stability. Hence, organized crime and terrorism pose characteristic threats to the economic and social stability and security of a state. In Bosnia and Herzegovina, organized crime and terrorism are at the same time a security challenge, risk and threat because they are characterized by the ease of adapting to socio-economic and political conditions, and especially to the conditions of countries in transition, such as Bosnia and Herzegovina. Additionally, the potential security threat for Bosnia and Herzegovina represents the huge influx of migrants for whom criminal and terrorist organisations are interested. In this regard, this paper will deal with the consequences of organized crime and terrorism to the security of Bosnia and Herzegovina, as well as on their connection and adaptation to the social situation in the country.

Key words: organized crime, terrorism, security, migrants, security threats, consequences.

ZAKONODAVNI I
INSTITUCIONALNI
OKVIRI
SUPROTSTAVLJANJU
TERORIZMU

